

Kulturdepartementet

Remissyttrande över betänkande Värna demokratin mot våldsbejakande extremism- Nationell samordning och kommunernas ansvar (SOU 2016:92)

Ku2017/00232/D

Sammanfattning

Kriminalvården är inte övertygad om att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) är det bästa alternativet för samordning av arbetet med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Utredningen har inte på ett övertygande sätt beskrivit varför MSB är det lämpligaste alternativet och andra alternativ har inte utretts tillräckligt. Kriminalvården delar däremot utredningens uppfattning att lägga ansvaret för samordningsuppdraget på en myndighet.

Frågeställningarna i remissen

- *Vilka behov har ni utifrån er verksamhet av nationell samordning av arbetet med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism?*

Kriminalvården ser ett fortsatt behov av nationell samordning av samverkansfrågor som rör kunskapsspridning, forsknings- och utbildningsfrågor samt samverkan på lokal nivå avseende utslussarbete av Kriminalvårdens klienter.

Samverkan och erfarenhetsutbyte på nationell nivå upplevs fungera väl genom referensgruppen till nationella samordnaren. Kriminalvården ser däremot ett fortsatt behov av att initiera och utveckla samarbetet på regional och lokal nivå. I Kriminalvårdens återfallsförebyggande arbete är det viktigt att klientens övergång till samhället fungerar smidigt och att de insatser som påbörjats under verkställigheten följs upp av socialtjänst, kommuner och andra samhällsaktörer.

Kriminalvården upplever att okunskap, fördomar och missvisande information ligger till grund för uppfattningen att det föreligger en hög risk för radikaliserings under tiden en dömd vistas i Kriminalvården. Det finns ett stort behov av kunskapslyft och det är därför viktigt med en myndighet som ansvarar för att inhämta, sammanställa och sprida kunskap inom området. Det är önskvärt att denna myndighet även bedriver omvärldsanalys och bidrar med nationella lägesbilder till myndigheter och kommuner då detta utgör ett stort stöd i arbetet. Här faller även behoven av samordning avseende forskning in. En samlad användning av resurserna ger sannolikt en större effekt. Även positiva synergieffekter kan uppnås genom att kontaktytor och utbyte av information leder till större kännedom om andra myndigheter, deras uppdrag, resurser och möjligheter att bidra till arbetet att värna demokratin mot våldsbejakande extremism.

Kriminalvården anser vidare att utbildning av personal är av stor vikt i arbetet med att förebygga våldsbejakande extremism. En nationell samordning av utbildningsinsatser kan ge såväl en gemensam grund som ett kontaktnät mellan myndigheter och organisationer samt ett mer effektivt användande av resurser.

- *Utifrån dessa behov, vilken myndighet, inklusive myndigheter som inte har behandlats av utredningen, anser ni är mest lämplig att tilldelas uppdraget som nationell samordnare och varför?*

Frågan behöver utredas ytterligare innan Kriminalvården kan ta ställning till vilken myndighet som är mest lämplig att tilldelas samordningsuppdraget.

Övrigt

Kriminalvården vill särskilt belysa de återfallsförebyggande insatser som genomförs och att Kriminalvården har goda möjligheter att förebygga och uppmärksamma radikaliserings i sina miljöer. Myndigheten har ett tydligt uppdrag inom två av de tre nivåer som det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism delas upp i; motverka inträde och underlätta utträde.

Kriminalvården är en väsentlig del i den lokala myndighetssamverkan och således i samhällets förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism. Kriminalvården verkställer ett stort antal påföljder i frihet samt kortare fängelsestraff som båda är beroende av extern samordning och samarbete för att målgruppen ska nås av ändmålsenliga frigivningsförberedelser. Även för de som dömts till längre fängelsestraff krävs en utvecklad samverkan så att Kriminalvårdens insatser inte går förlorade. Vikten av god samverkan i tidigt stadium med kommuner och civilsamhället betonas särskilt.

Kriminalvården vill passa på att understryka behovet av lagstöd för behandling av personuppgifter för att nå bättre framgång i det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism. En förutsättning för detta arbete är en lagstiftning som stödjer underrättelsearbete inom anstalt, häkte och frivård. Med nuvarande lagstiftning är detta arbete endast möjligt i häkte och anstalt.

Kriminalvårdens ambition är att förebygga radikaliserings i anstalter och häkten. Det är av vikt att även identifiera klienter som bedöms vara sårbara för radikaliserings. Det är inte tillräckligt, att endast fokusera på klienter dömda för terrorrelaterad brottslighet. Genom ett aktivt säkerhetsarbete identifierar, följer och begränsar myndigheten klienter som är radikaliserade eller relaterade till någon av extremistmiljöerna. Arbetet består bland annat i att arbeta proaktivt med anstaltsplaceringar för att skilja sårbara klienter från de som bedöms kunna radikaliseras eller rekryteras andra till våldsbejakande extremistiska organisationer eller tankesätt. Riskerna för radikaliserings och rekrytering till våldsbejakande extremism existerar även för klienter i frivården, Kriminalvårdens verksamhet ute i samhället. Det är av största vikt att informationsinhämtning kan ske även inom denna del av myndigheten. Kriminalvården anser att utredningen bör uppmärksammas på denna problematik.

Övriga kommentarer

Sid 184/217. Även forskare från Kriminalvården, önskar delta i det ”kunskaps- och erfarenhetsutbyte”/ ”nätverk för forskare” som den nationella samordnaren har påbörjat.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Nils Öberg. I handläggningen har även deltagit säkerhetsdirektören Kenneth Holm, verksamhetsanalytikern Linda Edman och projektledare Annikka Holm (föredragande).

Nils Öberg

Annikka Holm

Sändlista

Kulturdepartementet
Samtliga avdelningar